

Erdem, Sadık. **Ramiz ve Adâb-ı zurafâ**. Ankara: Atatürk Kültür,
Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Kültür Merkezi,
1994. 47,401s.

05 HAZİRAN 1996

RAMİZ EFENDİ ARARZÂDE (?)

ERTEM,

Sadık, "Ramiz ve Adab - ı Zurafası", Yayınlanmamış Doktora Tezi, (Danışman:
Prof. Dr. Ali Alparslan), İstanbul Üniversitesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, 1987.

27 NISAN 1993

علي رضا قره بلوط ، معجم المخطوطات الموجودة في مكتبات
إستانبول و أناطولي، الجزء الأول، [y.y.,t.y.] ، İSAM 141806 ،

s. 479-480

5 MAYIS 2006

3 - زبدة الوقعات في تاريخ السلطان مصطفى

القائل العثماني (ت)

تاريخ التأليف 1182 هـ جامعة إستانبول رقم 2395

ورقة 33 ، ينتهي إلى سنة 1188 هـ قدمه للسلطان

عبد الحميد الأول ؛

Ramiz Efendi Arabşade

1445 - حسين رامز بن مصطفى نعيم الإستانبولي

العثماني الحنفي المدرّس القاضي المؤرخ الشاعر المتخلص

برامز المعروف بعرب زاده المتوفى بإستانبول سنة

1887/1202

(أنظر : محمد طاهر عثمانلي مؤلف لري 48/3 ؛ تورك

أديباتي تاريخي 323-320/1)

من تصانيفه :

1- آداب ظرفاء = ذيل تذكرة سالم = تذكرة رامز (ت)

جامعة إستانبول رقم 91 ورقة 266 كتبت من نسخة

المؤلف سنة 1346 هـ ؛ أسعد أفندي رقم 3873 ورقة

99 ، 1198 هـ بخط المؤلف ؛ رقم 3875 ورقة 99

؛ رقم 1/3876 ورقة 67 ؛ علي أميري تاريخ رقم

762 ورقة 238 ، 1138 هـ كتبت من نسخة

المؤلف ؛ يبدأ من سنة 1133 - إلى سنة 1198 هـ

يحتوي 375 ترجمة ؛ نشرت في انقره 1994 ؛

2 - ديوان رامز - في الأدب (ت)

علي أميري منظوم رقم 163 ورقة 66 ؛

RÂMİZ VE ĀDĀB-I ZURAFĀ'SI

Dr. Sadık Eren,
Râmiz ve Ādâb-ı Zürafâ'sı,
(İnceleme-Tenkidli Metin-İndeks Sözlüğü),
Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu,
Atatürk Kültür Merkezi Yayını-Sayı: 79,
Tezkireler Dizisi-Sayı: 1.

ATATÜRK KÜLTÜR, DİL VE TARİH YÖKSEK KURUMU
ATATÜRK KÜLTÜR MERKEZİ YAYINI-SAYI: 79
TEZKİRELER DİZİSİ - SAYI : 1

RÂMİZ VE ĀDĀB-I ZURAFĀ'SI

İnceleme-Tenkidli Metin-İndeks-Sözlük

Hazırlayan:
Dr. Sadık ERDEM

ANKARA - 1994

İbrahim BAŞTUĞ

Edebiyat ve Folklor
Bilim Uygulama Kolu Uzmanı

Bilindiği gibi klasik edebiyatımızda tezkireler, edebi kişiliklerin yaşam öykülerini, biyografilerini ve eserlerinden örnekleri içeren önemli başvuru kaynaklarıdır. Çeşitli tezkirelerde adı geçip de henüz eserlerine ulaşamadığımız şairlerden başka, birkaç şiirine yalnızca şuara tezkireleri aracılığıyla ulaşabildiklerimiz de vardır. Ancak ne yazık ki, klasik edebiyatımızda tezkirecilik 16. yüzyılda ortaya çıkmıştır. Çağatay sahasında Ali Şir Nevai'nin **Mecalisü'n-Nefais**'iyle başlayıp, Osmanlı sahasında gelişmiş olan tezkireciliğin Osmanlı sahasındaki ilk örneği olarak Sahi Beg'in **Heşt Bi-hist**'i bilinmektedir.

Dr. Sadık Erdem'in çalışmasına konu aldığı Hüseyin Ramiz'in **Ādâb-ı Zürafâ** adını taşıyan tezkiresi ise 18'inci yüzyılda kaleme alınmıştır. Erdem, çalışmasının "Önsöz"ünde **Ādâb-ı Zürafâ**'nın önemini şu sözlerle vurguluyor: "Ünlü Alman Türkologu Franz Babinger'in **Die Geschichtsschreiber der Osmanen und ihre Werke** adlı eserinde 'Değerli olduğu anlaşılan bu kaynağın hiçbir Batı kütüphanesinde bulunmaması acınacak bir şeydir. Bir özeti yayımlanması arzu edilir.' diye bahsettiği **Ādâb-ı Zürafâ**'nın hazırlanan bu tenkidli metni, Türk edebiyatı tarihinin 1720-1784 yılları arasındaki dönemine bir ışık tutabilirse kendimi bahtiyar sayacağım."

Bu kapsamlı çalışmanın "Giriş"inde de Hüseyin Ramiz'in hayatı ve şahsiyetiyle ilgili bilgiler aktarılırken **Ādâb-ı Zürafâ**'dan başka altı eserine daha işaret edilmiş ve künyeleri saptanmıştır. Râmiz'in bu eserlerinin şöyle sıralandığını görmekteyiz.

1. **Zübdetü'l Vâkı'ât**; Cemaziyü'l-ewvel 1187/Temmuz 1773 tarihleri arasında kalan Sultan III'üncü Mustafa (II. 1171-1187/M. 1757-1774) devri olaylarını konu alan bu tarih risalesinin yegâne yazma nüshasının İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi T.Y. Nu: 2395'te kayıtlı bulunduğu belirtilmiştir.

2. **Zahir-i Hukkâm**; (H. 1184/M. 1770) yılında yazıldığı tahmin edilen bu eserin şer'i mahkemede verilen i'lam, berat, kadı hücceti vb. yazılardaki tabir ve deyimler üzerine bir çalışma olduğu belirtilmiştir.

sonra Mısır valisi oldu. 1707'de azl olunarak Rodos'ta ikamete memur edildi. 1708 başlarında Rodos'da öldü ve buraya gömüldü. Gereği kadar şöhret kazanmamış şairlerdendir. Hayal genişliği ve zenginliği, ifade temizliği ve sadeliği ile dikkati çeker. Önceleri Nâbi etkisinde kaldı, sonradan kendi rindane kişiliğini buldu. **Eserleri:** *Divançe*, yazması İÜK TY 5492/1'de olup aynı mecmua içinde Râmî Paşanın *Münşeât'ı* ve *Hulâsa-i İnşa* adlı risalesi (yk.58-75) kayıtlıdır. *Vekâyi-i Müsâleha*, Karlofça barış müzakerelerini teferrüatı ile anlatan bu eserin yazması SK Reşid Ef.268'dedir.

Kay.: S. N. Ergun, *Rami Paşa- Hayatı ve Eserleri* (İst. 1933). *Eslâf* 1/166; *Hadikatü'l-Vüzerâ* s.128; *İKTYDK* 3/572-573; *KÂ* 3/2257; *MN* s.228; *MŞTÜ* s.97; *NÂFE*, 2005, s.222-226; *NAZZE*, 1985, s.133-140; *OM* 2/186; *Sefînetü'r-Rüesâ* s.48; *SO* 2/367; *TDEA* 7/277; *TGDEİS* s.365-366; *TN* 1/324(1338); *TŞS* s.252; *VF* (BDK Veliyüddin nüshası), 2/107. ♣M. CUNBUR

RÂMÎ Paşa, bk. **SADULLAH Paşa** (1838-1891)

RÂMİS (19.yy): Divan şairi. Trabzonlu şairlerdendir. Trabzon Şehir Mezarlığındaki bir mezar kitabesinde onun yazdığı tarih manzumesi vardır. 1308/1890 tarihli olan bu kitabe Belediye Müfettişi Hacı Hâfızzâde Mustafa Muhlis Efendiye aittir. Bu tarihten Râmîs'in XIX. Yüzyılın ikinci yarısında Trabzon'da yaşadığı anlaşılmaktadır. **Eserleri:** Murat Yüksel, *GGTŞ* 1/199-200; a.g.y., *Trabzon'da Türk-İslâm Eserleri ve Kitabeler*, 3 c., İst. 1991. ♣M. YÜKSEL

RÂMİŞ (?-1708). Divan şairi. Diyarbakır'da doğdu. Şiirleri başka adaşıyla karışması diye bu mahlası aldı. Ticaretle meşgul oldu. Âgâh, Hâşimî, Hâmî ve Vâlf gibi Diyarbakırlı şairler ile yolculuk ve memuriyet sebebiyle Diyarbakır'a gelen Nâbî, Sâbit ve Şinâsî gibi şairler onun dükkânında görüşüp müsaare ederlerdi. Bu yüzden adı geçen çağdaş şairler Râmîş'ten bahsetmişlerdir. Şiirlerine örnek tezkirelerdedir.

Kay.: *DFSA* 1/157-158; *MŞTÜ* s.120; *TN* 1/323-324(1336); *TŞA* s.376. ♣Ş. BEYSANOĞLU

RÂMİZ (?-1759): Divan şairi. Karaferye'de (Yunanistan'ın Makedonya bölgesinde Beroia şehrinde) doğdu. Asıl adı Seyyid Mehmed'dir. *Sarıcazâde* ve *Sarı Ramiz* diye ün saldı. İlimler tahsil etti. Karaferye'de bir medresede müderris oldu. Görevini, Şeyhülislâm Alaşehirli Abdullah Efendinin döneminde Edirne medreselerinden birine nakletti. Sonra hareket-i hâric medresesine geçti. 1759'da hac ziyaretinde bulundu. Karaferye şâirleri arasında ünü çok yayıldı. Şiir ve nesirde güçlüydü. Vefat tarihi, Silâhdarzâde'ye göre 1172/1758'dir. **Eseri:** *Dîvân*'ının yazma nüshaları, SK Lala İsmail Ef. nu. 444; *Es'ad* Ef. nu. 2639; İÜK TY nu. 407; Millet K AEME nu. 163'te bulunmaktadır.

Kay.: *AZ*, 1994, s.117; *SO* 2/366; *ST* (Millet K Tarih, 795), v. 29a; *ŞT* v.40a; *ML* 4/928 "Karaferye" maddesi; *TDEA* 7/279; *TGDEİS* s.366; *TN* 1/322(1329). ♣S. ERDEM

RÂMİZ (1736-1788): Divan şairi, tezkire yazarı, İstanbul Fatih'te Cebecibaşı Ali Ağa Mahallesinde doğdu. Asıl adı Hüseyin Râmîz'dir. *Azîz-zâde* sanyla tanındı. Tahir Beyin Arabzâde diye yazması yanlıştır. Babası, Râmîz'in şuarâ tezkiresinde bazı şâirlerin hâl tercemeleri verilirken şiirlerine yer yer rastlanılan ve Rumeli kadılarının ileri gelenlerinden Mustafa Naim Efendi (öl.1737), dede adı. Mevlâ Ahmed Ramazan'dır Annesi, Şeyhülislâm Ebe-zâde Abdullah Efendi'nin (öl.1714) biraderi Ebe-zâde Hüseyin Efendiye damat olan Rumeli kadılarından Balçık Lutfî-zâde Ahmed Efendinin kızıdır. Büyük biraderi, Balyabadra ilçesi Nâibi Mehmed Emin Efendidir (1717-1751). Mehmed Emin Efendinin mürettep bir Divan'ı ve ferâize/İslâm miras hukukuna dair bir risâlesi vardır. Dayısı, Rumeli kadılarından Şair Mektûbî Feyzullah Feyzî Efendidir (1703-1764). Diğer dayısı da, Mektûbî Mustafa Efendidir. Râmîz'in dostlarından biri, Sadrazamlık